

Van beton tot zandblauwtje

tekst:
Erik de Vries

Een betonnen binnenplaats, weinig geld en veel zitruimte vormen de basis voor deze tuin. Ondanks deze uitgangspunten is het toch gelukt om er een vlindertuin van te maken.

Een grote binnenplaats van beton omvormen tot een vlindertuin lijkt een onmogelijke zaak. Zeker als er nauwelijks geld voor beschikbaar is en de berging met hef- en steekwagentjes bereikbaar moet blijven. Een andere wens was dat er veel ruimte voor zitjes zou zijn. Daarom is de nieuwe tuin een echte steentuin geworden: hij is voor tweederde bestraat. Om toch de indruk van een stenen ruimte weg te nemen en een besloten karakter te krijgen, lopen de borderanden diagonaal ten opzichte van de omliggende muren en wordt de bestrating op een speelse manier afgewisseld met beplanting. De los aandoende indruk wordt nog versterkt door de manier

waarop de bestrating is gelegd en de 'los' liggende rand ervan: de betonnen randjes liggen niet -zoals gebruikelijk- langs de stenen, maar eronder. Een begroeiing van klimplanten 'breekt' de saaie muren en laat de tuin groter lijken dan ze is.

Waar welke planten?

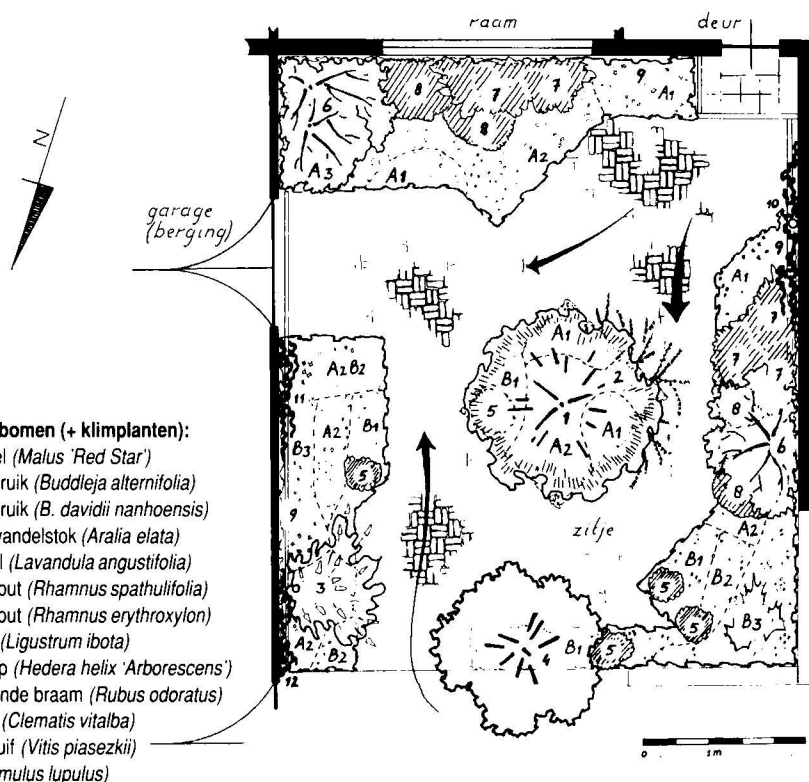
Een gelukkige bijkomstigheid bij de inrichting van de tuin was dat een oude kwekerij van een botanische tuin planten over had. De rest kwam van mensen die 'te veel' in de tuin hadden en uit een tuin van een slooppand. Zo kon met weinig geld een gevarieerd geheel ontstaan. Bij het indelen van de tuin is allereerst aan de hoger wordende bomen en struiken een plaats toebedacht. De borders zijn naar gelang de ligging verdeeld in stukjes die in de zon (A) dan wel in de schaduw (B) liggen. Daarna is voor elk stukje een type beplanting gekozen van laag (1), middelhoog (2) of hoog (3) en verder 'ingevuld' met de verschillende plantesoorten. Omdat de ruimte te beperkt was om veel soorten naast elkaar

Kruidachtige planten

- B1 - zonnige plaats, lage begroeiing:
Aubrieta deltoidea 'Lavender'
Zandblauwtje (*Jasione montana*)
Silene schafta
- A1 - beschaduwde, lage begroeiing:
Zenegroen (*Ajuga pyramidalis*)
Maarts viooltje (*Viola odorata*)
- B1 en A1:
Geel sieruitje (*Allium flavum* 'Minus')
Anemoontje, blauw (*Anemone blanda*)
Sedum spurium
Klein hoefblad (*Tussilago farfara*)
- B2 - zonnige plaats, middelhoog:
Droplant (*Agastache mexicana*)
Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*)
Droplant (*Lophanthus anisatus*)
Prenanthes purpurea
- A2 - beschaduwde, middelhoog:
Schoenlappersplant (*Bergenia cordifolia*)
Wilde judaspenning (*Lunaria rediviva*)
- B2 en A2:
Beemdtkroon (*Knautia arvensis*)
Vlambloem (*Phlox paniculata* 'Juliglut')
Duifkruid (*Scabiosa atropurpurea*)
Hemelsleutel (*Sedum spectabile*)
- A3 - beschaduwde, hoge begroeiing:
Grote Brandnetel (*Urtica dioica*)
- B3 - zonnig, hoge begroeiing:
Droplant (*Agastache foeniculum*)
Koreaanse venkel (*Agastache rugosa*)
Kogeldistel (*Echinops humilis*)
Guldenroede (*Solidago* spp.)
Ijzerhart (*Verbena bonariensis*)

Beplantingsplan van de beschreven tuin

ontwerp Erik de Vries

Heesters en bomen (+ klimplanten):

- 1 Sierappel (*Malus* 'Red Star')
- 2 Vlinderstruik (*Buddleja alternifolia*)
- 3 Vlinderstruik (*B. davidii nanhoensis*)
- 4 Duivelswandelstok (*Aralia elata*)
- 5 Lavendel (*Lavandula angustifolia*)
- 6 Sporkehout (*Rhamnus spathulifolia*)
- 6a Sporkehout (*Rhamnus erythroxylon*)
- 7 Liguster (*Ligustrum ibota*)
- 8 Bolklimop (*Hedera helix* 'Arborescens')
- 9 Welriekende braam (*Rubus odoratus*)
- 10 Bosrank (*Clematis vitalba*)
- 11 Wilde druif (*Vitis piasezkii*)
- 12 Hop (*Humulus lupulus*)

te kunnen huisvesten, zijn bij de indeling de kruidachtige planten gerangschikt op standplaats en hoogte in de bloeiperiode. Een soort als de Pinksterbloem bloeit veel eerder dan andere planten en kan dus tussen soorten als Guldenroede en Kogeldistel in staan. Iets wat je, gezien hun uiteindelijke hoogte, niet direct zou verwachten. In de zomer, als de andere planten beginnen te bloeien, is de Pinksterbloem vaak bovengronds alweer afgestorven. Ook de ijl groeiende Verbena, die wat licht betreft nauwelijks een concurrent hoeft te vormen voor andere planten en het laagblijvende geelbloeiende sieruitje *Allium flavum* 'Minus' en de blauwe Anemoontjes staan gewoon tussen andere planten door.

Wel variatie, geen ratjetoe

Leuke bijkomstigheid van het 'botanische spul' is dat in deze tuin planten staan die je normaal gesproken nergens tegenkomt. Nadeel van de welwillendheid van gulle gevers is uiteraard dat je geen grote aantallen van een plantesoort mag verwachten, met als gevaar dat je tuin een ratjetoe kan worden. De eerste jaren zijn daarom vooral gebruikt voor het zaaien, scheuren en stekken van planten die uiteindelijk een vaste plaats in de tuin moesten krijgen. Tot die tijd werd hun plaats ingenomen door eenjarige. Om toch zoveel mogelijk soorten planten te kunnen handhaven zonder een drukke boel te krijgen, zijn de planten naar vorm gerangschikt. De verschillende soorten van het geslacht *Agastache* en aanverwanten zijn voor botanici al lastig te onderscheiden, dus waarom ze uit elkaar halen? Dat werken met variaties op hetzelfde thema heeft tot gevolg dat het geheel levendiger aandoet, zonder dat het meteen een drukte wordt. Daartussen zorgen andere planten voor een vrolijke noot.

Volop Kleine vossen op bloeiend Zandblauwtje.

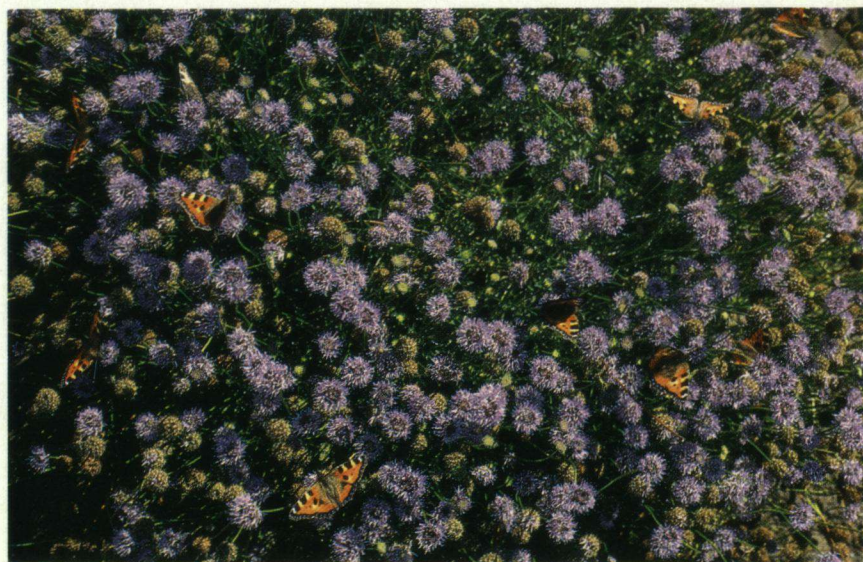

foto: Erik de Vries

Vlinders

De afwisseling van bestrating met beplanting en het herhalen van vooral struiken en bomen splitst de tuin op in kleine beschutte hoekjes die aantrekkelijk zijn voor vlinders. Binnen die beschutting kunnen ze naar believen nectar drinken.

De kleuren rood en blauw voeren in de tuin de boventoon, bij kruidachtige planten afgewisseld door geel en bij heesters en bomen door roomwit. Sommige planten, zoals de Duivelswandelstok, zijn vooral in trek bij hommels, bijen of zweefvliegen. Andere, bijvoorbeeld de Anemoontjes, staan er gewoon omdat ze zo mooi zijn. Maar de meeste staan er toch waar ze uiteindelijk voor bedoeld zijn: vlinders lokken. Soms laten ze zich er toe verleiden hun eitjes in de tuin te leggen, zoals het Boomblauwtje en de Citroenvlinder, beide op het Sporkehout, diverse witjes op de Wilde judaspenning en een Atalanta op de brandnetels. De talloze rupsen van nachtvlinders die in de appelboom werden gevonden, tellen dan nog niet eens mee.

Van begin maart (Klein hoefblad) tot begin november (Zandblauwtje) staat de tuin in bloei. Een aantal planten bloeit daarbij zó langdurig dat ze alleen al daarom zijn aangeplant.

Zandblauwtje

Naast de meer bekende soorten als Verbena, Buddleja en Scabiosa valt in deze tuin zeker het Zandblauwtje (*Jasione montana*) op, die soms, naast enkele familieleden zoals *J. laevis* en *J. bulgarica* (beide vaste planten) in de handel verkrijgbaar is. Het Zandblauwtje komt van nature voor op de schrale zandgronden, maar doet het zelfs in een tuin op lichte kleigrond goed. Vanaf juli tot aan de eerste vorst bloeit hij uitbundig met kleine bolletjes van hemelsblauwe bloempjes. Om deze plant in de tuin te houden moet u de uitgebloeide bloemen met rijpe zaden verzamelen en direct in een zaaibakje leegkloppen. De opgekomen plantjes worden in de tuin gepoot en vochtig gehouden. In het volgende jaar zullen ze al bloeien. Het Zandblauwtje is als regel tweejarig, soms meerjarig of een kortlevende vaste plant. Hij wordt gemakkelijk overgroeid door andere planten. Als we hem willen houden moet de grond dus open gehouden worden.